

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6:50
za en mesec " " " 2:20
za Nemčijo ololetno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

== V upravnistvu: ==
Za celo leto naprej . K 22:40
za pol leta " " " 11:20
za četrt leta " " " 5:60
za en mesec " " " 1:90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENECE

== Inserati: ==
Enostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za več ko trikrat 9 "

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenemil nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 6 strani.

Dogodki v parlamentu.

Dunaj, 14. grudnia 1910.

Včeraj je šumelo v zbornici kakor v čebelnjaku. Posvetovali so se vsi klubi o situaciji, časnikarji so drvil za posameznimi poslanci in jih izpraševali, kaj bo. Danes pa se je poglegla vsa nervoznost in stvari se razvijajo normalnim putem. Vlada je in »statu demissionis«. Njena naloga je samo, da vodi posle do sestave nove vlade. To se zgodi brez dvoma že do srede prihodnjega meseca. Vsa ugibanja so danes prazna. Ako se posreči češko-nemško premirje v celoti ali le na podlagi že dogovorjenega kompromisa, pride na krmilo nova, vsaj povečini parlamentarna vlada, v kateri bodo imeli tudi Čehi dva ali tri svoje zastopnike. Ako se zopet izjalovijo češko-nemška pogajanja, potem je v zbornici nemogoča zanesljiva večina in nemogoča tudi parlamentarna vlada. V tem slučaju vlada imenuje uradniško ministrstvo.

To pa bi bila le začasna rešitev vladne krize, ker je parlament sam že v krizi. Naravna posledica bi bila razpust zbornice in nove volitve. Le nova vlada, ki se more naslanjati na zanesljivo večino, more zopet voz spraviti v pravi tir. Naš »Slovenski klub« bi le z veseljem pozdravil nove volitve. Vse druge stranke pa se boje novih volitev, kakor hudoba križa. Zato bodo vse storile, da parlament reši nujne in na obroke vezane predloge. To sta v prvi vrsti proračunski provizorij in volitev delegacije, kar je mogoče še ta teden.

Italijanska pravna fakulteta.

Danes popoldne se je zbral proračunski odsek. Kot prva točka je bila še od poletja na dnevnem redu italijanska pravna fakulteta. Člani »Slovenskega kluba« so bili pripravljivi tudi na skrajno obstrukcijo, ako bi večina hotela s silo rešiti to vprašanje. Naš najboljši zaveznik sedaj pa je koledar. Država, ne vlada, potrebuje vsaj začasni proračun. Ako ga ne dovoli parlament, dovoli si ga vlada sama s § 14. Posledica pa bi bila prvič najmanj šestmesečni provizorij. Dalje bi vlada črtala iz proračuna vse mogoče podpore in prispevke za razne ljudske potrebsčine. In končno bi zvladal zloglasni § 14., ki je smrtni udarec za istočasni parlament ali vsaj znamenje

onemoglosti. Torej je le v interesu takozvanih večinskih strank, ako si pomagajo iz zadrege ob 12. uri. To pa je le na ta način mogoče, ako postavijo vprašanje italijanske pravne fakultete na postranski tir. Naloga opozicije gotovo ni, da bi večini stregla. Danes so si ves božji dan ubijali glave, kako pridejo čez prelaz. Čehi, Poljaki in socialni demokrati so odklanjali to neprijetno uslugo. Konečno so morali Nemci ugrizniti v lesniko. V imenu nemške zveze je začetkom seje predlagal dr. Redlich, naj se italijanska pravna fakulteta zapostavi in preje reši proračunski provizorij.

Proti temu predlogu je odločno ugovarjal dr. Conci v imenu italijanskih poslancev. Krščanski socialci Schmid je izjavil v imenu svojih tovarišev, da glasujejo za Redlichov predlog, dasi žele, naj se Italijanom dovoli pravna fakulteta. Po tej kratki razpravi je predsednik baron Chiari dal Redlichov predlog na glasovanje. Predlog je obveljal s 30 glasovi. Protiglasovanja ni bilo. Zastopniki »Slovenskega kluba« niso ugovarjali, ker obstrukcija je imela in ima edino le ta namen, da zavlačuje italijansko pravno fakulteto toliko časa, dokler vlada tudi Slovincem ne dovoli primerne kompenzacije v vseučiliškem vprašanju. Zadnji dogovor z vlado ne velja, odkar je vlada odstopila. Torej ostane to vprašanje »in suspensio«, dokler ni imenovana nova vlada, s katero se bode mogoče zopet pogajati.

Italijanska pravna fakulteta je sedaj sicer kot prva točka na dnevnem redu proračunskega odseka, ko reši začasni proračun. Toda s tem stvar ni še rešena. Ako bi tudi dopuščal čas, da bi odsek hotel rešiti to vprašanje še pred prazniki, zaprečijo ta poskus štirje člani »Slovenskega kluba« sami z obstrukcijo. Orožje je pripravljeno. Govori se tudi, da hočejo predlagati pododsek, kateremu naj bi se odkazalo to vprašanje. S tem pa italijanska fakulteta še ni zagotovljena. Obstrukcija je mogoča tudi v pododseku in pozneje v odseku samem in v zbornici. Sicer pa je izključeno, da bi se letos sploh še razpravljalo o tem vprašanju, ker ta teden je delo v poslanski zbornici končano.

Italijani so seveda jako poparjeni in so takoj izvajali posledice. Dr. Conci je izjavil kot 1. govornik v proračun. razpravi, da glasujejo proti začasnemu proračunu. Sedaj ob pol 7. uri, ko pišem to poročilo, razprava

ni bila še končana. Na vsak način pa hočejo še nocoj rešiti v odseku proračun, da pride v petek v zbornici na dnevni red.

Malik pogorel.

Poslanec Malik je poseben prijatelj Slovincem. Povsod so mu na potu. Danes je v zbornici vprašal predsednika, zakaj pusti v seji poslanca dr. Verstovška, ker je baje v njegovi družini doma škrlatica. Ker mu dr. Pattai ni dal zadovoljivega odgovora, otrese se svojo sitnost tudi v proračunskem odseku. Zapazil je v dvorani dr. Verstovška in vprašal predsednika barona Chiarija, zakaj se ne odstrani dr. Verstovšek. Baron Chiari zmaje z ramena, Malik pa svetlo gleda okoli sebe, kje bi zapazil nevarno škrlatico. Splošen smeh.

Dr. Korošec

izjavi: »Ker smo prepričani, da v sedanjih situaciji ne dovolimo proračuna vladi, ampak si ga dovoli parlament le sebi za vzdrževanje ustavnosti, zato izjavim, da jaz in moj tovariš Gostinčar glasujeva za neobhodno potrebne postavke v predlogi, ki je v razpravi.«

Dr. Hočevar in Demšar sta glasovala proti, ker sta dobila mandat v odseku od čeških agrarcev.

Reforma poslovnika.

Pred letom sta dr. Krek in dr. Kramar iznenadila zbornico in širšo javnost z nujnim predlogom, ki je v toliko poostril zbornični poslovnik, da je izključena najizdatnejša obstrukcija z nujnimi predlogi. Predsednik more namreč nujne predloge odložiti na konec seje. Ta reforma pa je veljavna samo do 20. t. m. Vlada je sicer spomladi predložila načrt novega poslovnika, toda odsek je ta načrt odklonil, češ, da je poslovnik izključno stvar zbornice. Pač je odsek sklenil, da se podaljša lani sklenjena reforma poslovnika do konca prihodnjega leta. Izpuščena je samo določba, da predsednik ne more izključiti poslanca iz zbornice zaradi velikih izgrediv. Ta določba je bila itak mrtva črka, ker predsednik ni imel nobenega sredstva, da bi nagajivega poslanca vrgel skozi vrata.

To je bila danes edina točka na dnevnem redu in jo je zbornica rešila pri razmerno krotki razpravi. Ko seje zglasil za besedo ministrski predsednik, začeli so kričati češki radikali. Poslanec Fresl je predlagal, naj se ta točka odloži. Predlog pa ni obveljal. Baron Bienenrth je priporočal reformo v interesu zbornice in obljubil, da jo

bode zagovarjal tudi v gosposki zbornici. Proti reformi poslovnika so glasovali samo češki in nemški radikali ter Rusini.

Belokranjska železnica.

Poslanci Jarc, Vukovič in tovariši so vložili nujni predlog, naj vlada pospeši priprave za zgradbo belokranjske železnice do Dalmacije.

Slovenska Jednota.

Danes dne 14. t. m. je bilo v »Slovenskem klubu« posvetovanje »Slovenske Jednote« o spremembi pravil, katera je z ozirom na enotni »Češki klub« postala potrebna. Udeležili so se posvetovanja Fiedler, dr. Šusteršič, dr. Korošec, dr. Ploj, Klofač in Šramek. Doseglo se je v vseh bistvenih zadevah popolno sporazumljenje. Upati je, da bo »Slovenska Jednota« vstala v novi obliki že pred božičnimi parlamentarnimi počitnicami, kar bo najboljši deamenti proti vsem zlobnim govoricam o razpadu češko-slovenske vzajemnosti. Znano je, da so se te govorice raznašale v svet tudi od izvestne jugoslovanske strani.

Naše šolsko polje.

1. Še vedno so šole, ki po krivdi liberalnih pedagogov nimajo naročenega »Slovenskega Učitelja«, Opetovano prosimo svoje somišljenike, posebno gg. katehete na podeželskih šolah, naj pri prvi priliki zahtevajo naročnitve. Po novem letu ne sme biti šole in ne poštenega vzgojitelja brez — »Slovenskega Učitelja«.

2. »Slovenski Učitelj« pri naša med drugimi aktualnimi sestavi, ki izpod peresa tovariša Ivana Štruklja tudi zanimiv spis »Šolski voditelj«, kjer se poljudno popisuje opravek vodstva začetkom šolskega leta in dalje. Mlajšim tovarišem priporočamo nujno potrebno razpravo v uvaževanje in poljubno posnemanje, da jim ne bo treba hoditi predolge in prenadležne poti — praktične izobrazbe.

3. Katera učilnica ima dober šolski obisk? Stoinstokrat obravnavano, a še vedno aktualno vprašanje. Nekateri menijo, da se vse deseže z denarnimi in zapornimi kaznimi. Faktum pa je, da na učilnicah ne zakrivi slabega šolskega obiska le zanikrnost in upornost starišev, ampak vzroki leže globlje. — Pri neki krajni učiteljski konferenci so povdarjali, da je k dobremu šolskemu obisku potreba: a) ureditve posebnih oddelkov za

LISTEK.

Morella.

(Angleški spisal Edgar Allan Poe.)

S tihim, globokim spoštovanjem sem gledal na svojo prijateljico Morello. Ko sem se pred mnogimi leti slučajno ž njo sestel, se je vnela moja duša v mogočnih plamenih, ki jih doslej še nisem bil spoznal; ali to niso bili plameni ljubezni in trpel sem v bridkem in vedno jasnejem spoznanju, da si ne morem razjasniti njenega nedolženega vpliva, niti omejiti njene moči. Ine kljub temu sva se našla pri oltarju; nikdar ji nisem govoril o svojih čustvih, nikdar nisem mislil na ljubezen. In vendar je zapustila družbo, se me oklenila in živela le zame. In tako me je napravila srečnega. Bila je ta sreča polna čudežev in sladkih, opojnih sanj.

Neverjetno je, kako hitro se je Morella vsake stvari naučila. Pri moji veri, njena nadarjenost ni bila navadna in gigantična je bila moč njenega duha. Čutil sem to in postal v mnogih stvarih njen učenec. Pa spoznal sem kmalu, da me hoče seznaniti, mogoče vsled svoje vzgoje v Požunu, z neka-

terimi mističnimi spisi, ki se smatrajo navadno kot nekaj posnetek zgodnje nemške literature. In ti spisi so bili njeno najljubše in vsakdanje čtivo, in da sem jih tudi jaz začel ceniti in proučavati, se imam zahvaliti skromnemu ali vendar močnemu vplivu njene navade. Ako se ne motim, ni imela moja pamet to mnogo opraviti. Moj spomin me ne vara, če trdim, da so ostali moji nazori kljub vsem tem idealom stari in da ni niti najmanjša sled te mistike vplivala na moje misli in dejanja.

Prepričan o tem dejstvu sem se dal brez kakega strahu voditi svoji soprogi in sem se poglobil pogumno v labirint njenih študij. In če sem začutil v sebi rastočo moč njenega duha, tedaj je položila Morella svojo hladno roko na mojo in govorila tihe, čudne besede, ki jih je bila našla v pepelu kakšne mrtve filozofije in ki so zapuščale v mojem spominu sledove svojega pomena. In tako sem sedel uro za uro ob njeni strani in poslušal godbo njene glasu, in če je naposled zavzel o njegovem govoru glas groze in strahu, tedaj je padla na mojo dušo senca in postal sem bled in sem trepetal pri teh nadzemskih glasovih. In tako se je spremenilo veselje v grozo in najkrasnejša stvar postala je najstrašnejša.

Ne zdi se mi potrebno, opisovati natančno način teh razmotrivanj, ki so bila posledica že poprej omenjenih knjig, in ki so dolgo časa bila edina vsebina pogovorov med menoj in Morello. Kdor je proučeval teološki nauk o morali, oni me bode razumel, drugi ne. Nejasni panteizem Fichtejev, modificirani nauk o Pitagorovih učenecih o prerojenju in pred vsem Schellingov nauk o identiteti, vse to je Morello, ki je bila polna fantazije, neskončno mikalo.

Pa prišel je čas, ko me je začel skrivnostni duh moje soproge težiti kot mōra. Nisem mogel več strpeti dotiklaja njenih ozkih prstov, tihega glasu njenega muzikalčnega govorjenja in njenih žalostnih oči. Vse to je ona čutila, a mi ni nikdar tega očitala; bila je spoznala mojo slabost ali budalost, pa jo je imenovala smehljaje se slučaj usode; zdelo se mi je, da je poleg tega tudi še vedela za meni nepoznan vzrok moje umirajoče ljubezni; pa nikdar ni omenila niti z najmanjšo besedico, kak naj bi bil ta vzrok.

Kljub temu je imela dovolj ženske narave v sebi, tako da je začela hirati ob tem spoznanju. Polagoma sem začel opazovati na njenem licu neko bolno rdečico in modre žile na bledem čelu so se bolj in bolj prikazovale, in mnogo-

krat se je topila moja duša v brezmejnem usmiljenju in sočutju, pa v naslednjem trenutku sem zapazil spet pogled njenih oči, in tedaj je zatrepetalo srce in bilo mi je, kakor bi gledal v brezupne in neskončne prepade.

Priznati moram, da sem z resničnim in neodoljivim hrepenenjem čakal Morelline smrti. Toda slabotne moči njenega telesa niso tako hitro ginile, kot sem želel jaz. Dneve, tedne in dolge, dolge, mučne mesece je trajala bolezen, in končno so moji izmučeni živci premagali voljo in to večno umiranje me je napolnilo z besnostjo in preklinjal sem v strašni jezi dneve in ure in vse grenke trenutke, ki so postajali tem daljši, čim bolj se je bližalo to nežno življenje svojemu koncu.

Nekega jesenskega večera, ko so vetrovi spali v zračnih višinah, tedaj me je poklicala Morella k sebi, k svoji postelji. Kot prozorna tančica je bila razprostrta megla čez polja, topel žar je bil nad vodo in med bujnim jesenskim listjem v gozdu je trepetala mavrica.

»Danes je dan jednak drugim dnevom,« dejala je, ko sem k njej pristopil; »dan življenja, ali dan smrti. Čaroben dan za sinove te zemlje, tega življenja; še lepši za hčere neba, za hčere smrti!«

oddaljene in uvedbe potovalnih učiteljev, b) gospodarskega gibanja novejšega časa, ki bo povzdignilo v naši deželi kmetijski stan in delavski stan; ko ne bo tako občutnega pomanjkanja delavskih sil, bo kmet lažje pogrešal šolobiskujočega otroka; c) previdne obravnave šolskih zamud, ki sloni na pogostih opominih in svarilih in ne na pogostih kaznih; d) denarnih in zapor-nih kazni, ki pa morajo biti redke, ostre, hitro izvršene in neodpušljive; e) vzajemnega delovanja učitelja in duhovnika. — Več o referatu bo poročal stanovski list »Slovenski Učitelj«.

4. Okrajni šolski nadzor-nik, ki bi gotovo ne bil vesel, da ga imenujemo, ima navado, da pri nadzo-rovanju šikanira člane »Slomškove zveze«. Neka gđc. učiteljica je bila na nečuden način kregana v pričo otrok radi popolnoma malenkostnega po-greška pri napisu računске naloge in tudi sicer je liberalni gospod podal kr-šćanski učiteljici poln koš nepotrebnih sitnosti in neopravičenih zahtev. Čla-ne »Slomškove zveze« opozarjamo, da vsak slučaj neopravičenega preganja-nja sporocimo osrednjemu odboru, ki bo preskrbel liberalno idejo podpirajočim možem — primernih priznanj.

5. Kmetijski pouk v Bel-giji je na zelo visoki stopinji. Katoli-ška parlamentarna večina skrbi v obil-ni meri za povzdigo kmetijstva, s ka-terim se peča 1.204.810 mož in žena, čeprav je Belgija s 6.693.548 prebivalci v prvi vrsti industrijska država. Polje-deljsko ministrstvo je izdalo v letu 1910 samo za kmetijski pouk okrog 100.000 kron, kar je ogromna vsota, ako upoštevamo, da vzdržujejo v Bel-giji tudi posamezne občine mnogo kmetijskih šol. O zelo praktični ure-ditvi pouka bomo še poročali, za da-ne se le omenjamo, da nas je Belgija prekosila tudi glede — kmetijskega pouka v vojašnicah. Za poskušnjo so bili uvedeni poljedelski tečaji v belgijs-kih vojašnicah že leta 1890; od leta 1901 pa se v poljedelstvu poučujejo vo-jaki vseh garnizij, če se oglasi k po-uku vsaj 20 fantov. Tečaji se vrše po eno uro, in sicer dvakrat na teden v mesecih decembru, januarju, februarju in marcu. Učno sobo preskrbi voja-ška oblast, razsvetljava in kurjavo pa plača poljedelsko ministrstvo. Da vo-jaki teoretično pridobljeno lahko tudi opazujejo praktično, prireja predava-telj ob nedeljah z vojniki poučne izlete na okoliška poskusna polja. Semterije se vrše tudi izpraševanja, ki prinese za pouk se zanimajočim obiskovalcem kot darila knjige, ponajveč kmetijske vsebine. Poljedelski pouk v belgijskih vojašnicah, ki je tudi sicer urejen jako zanimivo, je obiskovalo v preteklih treh letih 3000 vojakov. Pri nas gre vsa stvar prepočasno od rok!

6. Kako kažejo rožičke! Ne mine dan, da bi se ne hvalili naši Za-vezarji, da se ne bojujejo proti veri, ampak za »osvoboditev kmeta iz far-ških rok«. Kaki so ti možje v resnici in kako hitro pokažejo ti »vzgojitelji naroda« rožičke, ako ne čuva nad nji-mi ljudstvo, nam svedočijo najbolj protiverski nastopi liberalnih učiteljev na severnem Češkem. Našuntali so lju-di, da tudi ob nedeljah ne pošiljajo otrok k božji službi. V šoli so odpra-

vili katoliški Očenaš in sedaj izgovar-jajo z otroci pred in po pouku brezpo-membem pregovor. Izginiti je moral katoliški pozdrav »Hvaljen Jezus!« in na mnogih šolah se otroci kakor mu-tasti le pripogibajo pred učiteljem. Svobodomiselni učiteljski list »Rei-chenberger Freie Schulzeitung« pa po-vdarja, da nimajo kateheti ničesar iskati v šoli.

Kmetijske poučne tečaje

priredi deželni odbor kranjski dne 18. in 19. decembra 1910.: a) v šolskih pro-storih v št. Vidu pri Vipavi. — Spored: V nedeljo, 18. decembra, ob 3. uri popoldne: Zadrugištvo. Predava deželni živinorejski nadzornik inženir Jan. Rataj. — V ponedeljek, 19. decem-bra, ob 9. uri popoldne: Sadjarstvo in vinarstvo. Predava c. kr. kletarski nad-zornik Franc Gombač. V ponedeljek ob 3. uri popoldne: Živinoreja in umetna gnojila. Predava dež. mlekarški nad-zornik Radoslav Legvart. — b) V mle-karni v Kočah. Spored: V nedeljo, 18. decembra, ob 3. uri popoldne: Živi-noreja in umetna gnojila. Predava dež. mlekarški nadzornik Radosl. Legvart. — V ponedeljek, 19. decembra, ob 9. uri popoldne: Sadjarstvo. Predava deželni sadjarski inštruktor Martin Humek. V ponedeljek ob 3. uri popoldne: Zadrugištvo. Predava dež. živinorejski nad-zornik inž. Jan. Rataj. — c) V šolskih prostorih v Vidmu pri Dobre-poljah. Spored: V nedeljo, 18. decem-bra, ob 12.8. ure naprej: Splošna živinoreja. Predava deželni strokovni učitelj Anton Planinšek. Ta dan ob 3. uri popoldne: Zadrugištvo. Predava dež. zadrugišni komisar dr. Lovro Pogač-nik. — V ponedeljek, 19. decembra, ob 9. ure popoldne naprej: Prešičereja. Predava ravnatelj kranjske kmetijske šole na Grmu, Viktor Rohman. — d) V šolskih prostorih v Višnjigori. Spored: V nedeljo, 18. dec., ob 12.8. ure dop. naprej: Prešičereja. Predava rav-natelj kranjske kmetijske šole na Grmu, Viktor Rohman. Ta dan ob 3. uri popoldne: Umetna gnojila in pride-lovanje krme. Predava profesor Franc Pengov. — V ponedeljek, 19. decembra, ob 9. uri popoldne: Zadrugištvo. Pre-dava dež. zadrugišni komisar dr. Lovro Pogačnik. Ta dan ob 3. uri popoldne: Splošna živinoreja. Predava deželni strokovni učitelj Anton Planinšek.

Dnevne novice.

+ **Malik agitira za učenje sloven-ščine.** Na nedeljskem nemškem shodu v Ptujju je agitiral vsenemški kričoč Malik pri dijakih za učenje slovenščine. To svojo agitacijo je utrjeval z mo-tivacijo, da bodo Nemci še-le tedaj uspešno pregnali Slo-vence z naših urad. mest, če bodo znali jezik ljudstva. Nemci že dolgo delujejo v tem smislu. Zato morajo biti slovenski politiki in pedagogi pozorni, da se bode naše dija-štvo pravočasno naučilo dovolj nemščine, da ne bo neznanje nemščine pre-tveza za prodiranje nemškega uradni-štva na mesta, ki bi jih morali imeti Slovenci, in da si Slovenci ne zapro-potov do višjih služb v državi.

+ **Kako se laže list mladínov.** List mladínov ima veliko sušo. Do resnih in pravih informacij nikjer ne more, zato pa z izmišljenimi stvarmi polni svoje predale. Iz parlamenta posebno ima take »vesti«, ki niso vredne piška-vega oreha, ne pa 4 vinarje, kar je za take izmišljotine in varanje javnosti odločno preveč. Tako so ti pošteniaki predvčerajšnjem skovali kar v ured-ništvu »brzjavko« z Dunaja o »stra-hoviti blamaži dr. Šusteršiča«, v kate-ri poročajo, da je dr. Šusteršič v prora-čunskem odseku v zadnjem trenutku umaknil svoj predlog, naj slovanski poslanci glasujejo proti izvolitvi ba-rona Chiarija. Ta »brzjavka« je od konca do kraja izmišljena. Dr. Šu-steršič niti član proračunskega odseka ni, torej ni mogel predloga staviti in tudi ne jemati nazaj. Tudi sploh ni bil noben tak predlog umaknjen. List mladínov pa je zopet dokazal, da dela z belgrajskimi manirami.

+ **Italijanska pravna fakulteta.** Posl. dr. Conci, dr. Gentili in dr. Bu-gatto so imeli včeraj daljšo konferenco z ministrskim predsednikom Biener-thom in naučnim ministrom grofom Stürgkhom zaradi italijanske vseučili-ške predloge v proračunskem odseku. Bienerth je poudarjal, da je vlada v statu demissionis in mora vsled tega prepustiti odločitev strankam. Italijan-ski poslanci so nato konferirali z načel-niki strank, ki so vsi opozarjali na sklep Slovencev, ki so se izrekli proti temu, da bi se izročila italijanska fakultetna predloga posebnemu pod-odseku in ki zahtevajo, da se ta zadeva preloži. Slovenski poslanci so izjavili, da dovolijo državi poslovniki, proračun-ski provizoriji, italijanske fakultetne predloge pa ne morejo smatrati za dr-žavno potrebnost. Posvetovanje dr. Faidutija z dr. Šusteršičem je bilo istotako brezuspešno. Italijanski po-slanci nameravajo izvajati konsekvence, ako se odloži njihova fakultetna predloga z dnevnega reda v proračun-skem odseku ter bodo glasovali v tem slučaju proti proračunskemu provizo-riju. Kakor se vidi, je poteza naših po-slancev prav dobra.

+ **V obrambo pravaške četvorice dalmatinskih poslancev na Dunaju** pri-občuje tudi »Prava Črna Hrvatska« z dne 10. t. m. uvoden članek. Zavrača liberalna natolcevanja in grdenja proti onim poslancem, proti dr. Šusteršiču in »sebičnim Kranjcem«, kakor dalmatin-ski hrv. liberalci zaničljivo in sovražno nazivajo nas Slovence. List pravi, da bi se bili imeli pošteni hrvaški poslanci iz vsega početka pridružiti Sloven-skemu klubu, kjer edino je zanje prava in varna zaslomba. Slovenci ne čutijo samo s Hrvati, marveč se že več let tudi izpostavljajo za Hrvate. Sprejeli so pravaški program in razvili ogrom-no delavnost, da Dalmacijo gospodar-sko in industrijsko dvignejo, oni žele in hočejo s Hrvati deliti dobro in zlo. Ka-ko se more potem o njih pisati, da niso dosegli nikak uspeh in da zasledujejo le sebične osebne interese. In če bi res kdaj kak Slovenec zasedel jugoslovan-ski ministrski sedež na Dunaju — kaj bi bilo to hudega? O dr. Šusteršiču piše list: Nimamo razloga, laskati se dr. Šu-steršiču in ga tudi ne poznamo, a nje-gov govor na protestnem shodu proti

Nathanu je moral zadiviti tudi nas, ki hočemo, da bodi sv. stolica ono, za kar jo je postavil Odršenik. Poslanca Pe-rić in Ivanišević sta postopala popolno-ma v duhu svoje vesti, ko sta se v »Slo-venskem klubu« pridružila bratom po političnem in religioznem prepričanju.

+ **Šibeniška »Hrvatska Rieč« in Zadrška »Hrvatska Kruna«** z dne 10. t. m. odločno zavračata laži »Slovenskega Naroda« o petih milijonih, ki da jih je ljubljanska Zadrška Zveza utaknila v Dalmacijo in jih nikdar več videla ne bo; v odškodnino teh milijonov je pra-vaška četvorica dalmatinskih poslan-cev na Dunaju vstopila v Slovenski klub. Lista označujeta to pisanje kot zlobno liberalno laž.

+ **Najnovejša nesramnost Ploje-vega lista.** V zabavo čitateljev omenja-mo samo najnovejšo »duhovitost« plo-jaškega lista. »Sloga« primerja hofrata Ploja z Odršenikom. Pravi, da kakor so nekdanj pismarji napadali Odršeni-ka, tako mora zdaj mnogo pretrpeti tudi — hofrat Ploj. Kdor se sedaj nima usmiljenja s tem najmodernejšira mu-čenikom, ta nima človeškega srca.

+ **Razburjenje »Poljskega kola«** zoper bivšega ministra Bilinskega. V zadnji številki lista »Montags Revue«, čegar lastnik je Bilinski, je priobčil čla-nek, kjer piše sam naravnost in v prvi osebi, da je ravno on v ministrskem svetu stavil predlog, naj se kanali ne delajo. Obenem se pritožuje zoper dr. Koritovskega, češ da mu koplje jamo pod nogami in pozivlje Glabinskega in Kozlovskega, naj ne gresta nalimanice Koritovskemu. Toda ta poziv je prišel že prepozno, ker je Bilinski poprej prenehal biti minister. V »Poljskem ko-lu« vlada zaradi tega veliko razburje-nje zoper Bilinskega. Poljski poslanci priznavajo, da jih je Bilinski ves čas vodil za nos. Poljski listi in celo taki, ki so nekdanj najbolj vneto zagovarjali Bilinskega, pišejo sedaj proti Bilin-skemu.

+ **Na Savi v »Delavskem Domu«** bo v nedeljo dopoldne ob 1/2 na 10. uro shod naše strokovne delavske organi-zacije, na kar opozarjamo.

+ **O poddržavljenju policije v Zadru** zabelečuje »Hrvatska Kruna« še drugo vest, da je namreč nastop službe odgo-den za 15 dni zato, ker se hoče nove-mu osebju Hrvatov in Slo-vencev v tem času dati priliko, da se v Trstu praktično izvežba. Podržav-ljenje se torej uvede najkasneje 15. ja-nuarja 1911. Bil bi tudi skrajni čas. Minuli teden je bil zopet na ulici napaden Hrvat, in to glavni sotrudnik »Hrvatske Krune«.

+ **Kandidatje v delavski skupini za volitve v nezgodno zavarovalnico v Tr-stu** so: III. kategorija: Alojz Čatar, de-lavec tobačne tovarne v Rožni dolini št. 185; namestnik: Srečko Zeleznik: elek-trotehnik v Trstu, via Giorgio Galatti 18. — IV. kategorija: Ivan Vitasovič, klesar v Pulju, via Siana 61; namest-nik: Ivan Medica, knjigovodja v Ljub-ljani, Levstikova ulica 13. — V. katego-rija: Silvo Pertot, tiskar v Trstu, via Giorgio Galatti 18; namestnik: Fortu-nat Bauer, delavec v Ajdovščini 82. — Razsodišče: Prisednik: Ivan M. Micheluzzi, strojnik v Trstu, via Scog-lio 333. Namestniki: 1. Ivan Dorčič, mi-zar v Pulju, via Kandler 9. 2. Anton Je-

Poljubil sem njeno čelo in ona je nadaljevala:

»Umrjem, in vseeno bom še ži-vela!«

»Morella!«

»Vem, da ni bilo nikdar onega časa, ko bi me bil mogel ti ljubiti; pa povem ti, da bodeš njo, ki si jo zaniče-val v življenju, častil in molil v smrti.«

»Morella!«

»Ponavljam, da moram umreti. Ali v meni je zastava one — ah, tako mrzle in kratke — ljubezni, ki si jo bil daro-val meni, Morelli. In če se poslovi moja duša, tedaj bode živel o dete, tvoje in moje dete, otrok Morellin. Pa tvoji dne-vi bodo dnevi trpljenja — one tuge, ki traja najdalje, kakor ima cipresa izmed vseh dreves najtrdnjše življenje. Kajti minile so ure tvoje radosti, in radost ne pride dvakrat v življenju. Nič več se ne boš igral s časom, temveč nosil boš, ne meneč se za mrtvo in trto, svojo mrtva-ško obleko na zemlji, kot jo nosijo moslemini v Mekki.«

»Morella!« zaklical sem jaz. »Mo-rella! Čemu to? Kako moreš ti to ve-deti?«

Ona pa je zarila svoj obraz v bla-zine, lahen trepet je stresel njeno telo in nič več nisem čul njenega glasu.

Pa zgodilo se je, kot je rekla Mo-rella: njeno dete, katero je umirajoča porodila, ki je šele dihala, ko je bila mati že nehala dihati. — njeno dete, deklica, je ostalo pri življenju. In čud-no hitro se je razvijal otrok na duhu in na telesu in bil je popolna podoba

umrle Morelle in jaz sem ljubil dete z ljubeznijo, tako vročo, s kakršno nisem nikdar verjel, da bi zamogel ljubiti kako bitje na svetu.

Ali ni dolgo trajalo in zmračilo se je nebo te čiste ljubezni, in oblaki teme, strahu in bridkosti so zakrili jasno nebo. Dejal sem že, da se je dete zelo hitro razvijalo. V resnici čudna je bila rast njegovega telesa, grozne, o grozne pa so bile moje misli, če sem opazoval, kako se je razvijal otrokov duh! Ali je pa tudi moglo biti drugače, ko sem našel v otroku z vsakim dnem jasnejše znake o zrelih močeh in zmognostih žene? Ko sem čul iz otrokovih ust nau-ke, ki so morali izvirati iz izkuš-nosti? In ko so modrost in strasti zrele žene žarele v teh polnih in zamišljenih očeh? In ko sem opazoval vse to s pre-strašenim srcem, ko si nisem mogel tega več prikrivati, niti samega sebe varati, ali se bode komu čudno zdelo, da se je vzbudila v meni grozna in vzburljiva sumnja, in da sem se moral nehote spominjati na čudne pripoved-ke in na pretresljive slutnje pokopane Morelle? Skril sem pred svetom bitje, katerega me je prišlila usoda ljubiti, in v samotni svoje hiše čuval sem z bo-lestno skrbjo nad vsem, kar se je tikalo deteta.

In ko so odtekala leta in leta, ko sem dan za dnem gledal v to sveto, milo in zgovorno obličje in se čudil rasti njenega telesa, tedaj sem našel vsaki dan nove podobnosti z mrtvo ma-terjo. In z vsako uro je postajala ena-

kost jasnejša, bolj polna in bolj vzbur-ljiva. Saj sem lahko trpel, da je bil deklčin smeh smeh materin, toda ta-koj potem sem trepetal ob preveliki enakosti tega smeja. Lahko sem trpel, da so bile oči podobne onim umrle matere, toda potem so te oči spet zrle v globino moje duše z ono strogostjo, ki je bila lastna Morelli. In tudi visoko, blede čelo, zlati, mehki lasi, drobni prstki, žalostni, godbe polni glas nje-nega govorjenja in predvsem, ah, obli-ka in snovi pogovorov, v vsem tem se je kazala umrla Morella. In tako sem trepetal v večnem spoznanju in gojil črva v duši, ki ni hotel umreti.

Tako je bilo preteklo deset let, od-kar je živela moja hčerka, a ni imela še nobenega imena. »Dete moje« in »moj ljubček«, ta dva imena je poznala očetovska ljubezen. Nikdar nisem go-ovoril z otrokom o njegovi materi; ne-mogoče mi je bilo o tem govoriti. Ime Morella je bilo umrlo skupno s svojo lastnico. In to dete ni poznalo življenja tam zunaj. Slednjič zazre moj oslabei in razburjeni duh v ceremoniji svetega krsta dobrodošlo oprostitev iz svoje strašne usode. In pri krstnem kamnu sem iskal imena temu detetu. Domislil sem se mnogih imen, ki so jih nosili lepi in modri ljudje v starih in seda-njih časih, imen iz svoje domovine, ka-kor tudi iz tujih dežel, domislil sem se imen mnogih plemenitih, visokih, sre-čnih in dobrih ljudi. Kaj me je pač mo-ralo gnati, da sem vzbudil spomin na mrtvo in pokopano svojo soprogo? Kak

vrag me je li premotil, da sem zajecjal ime, katero mi je gnalo vedno vso kri k srcu? Kak peklenski sovrag je li go-ovoril iz moje duše, da sem v teh mrač-nih prostorih in v temi brezvezdne noči zašepetal na duhovnikovo uho »Morella?« In kak satan je tedaj spail poteze mojega otroka, da mu je obraz prebledel in da se je streslo telo, ko je padlo na črno kamenito ploščo naše družinske rakve. Ostecklenele oči pa so se ozrle v nebo in začul sem iz teh ble-dih ust odgovor: »Tu sem!«

Jasno in razločno, polne hladne in mirne umljivosti, so zvenele te skrom-ne besede, in padale kot žgoči utrinki na mojo dušo. Leta in leta bodo pre-tekla, a spomin na oni čas ne izgine! In dasiravno sem se mnogokrat omam-ljal v vinu in v ljubezni, besede umrle Morelle o cipresi in mrtvaškem obla-čilu so me kljub temu pekle in težile brez miru in brez konca. In nisem opazoval časa, ne kraja, in zvezde moje usode so obledele na nebu in tako je postala zemlja zame temna, njena bitja so hodila mimo mene kot sence. Pa med vsemi sem videl le Morello. Vetro-vi so šumljaje izgovarjali to ime in bučeče valovje je klicalo vedno in ved-no: Morella. Ona pa je umrla in z last-nimi rokami sem jo vlekel k rakvi in smejal sem se dolgo in bridko, ko ni-sem našel v krsti, v katero sem položil drugo Morello, niti najmanjšega sledu o prvi, ki je bila moja žena.

riha, delavec pri Devici Mariji v Polju št. 22. 3. Vlado Karabalić, kotlar v Pulju, via Giovina 22.

— **Belokranjska železnica.** Železniška stavbna direkcija je odobrila na podlagi zadnje trasne revizije in stacijske komisije izdelane detaljne načrte za belokranjsko železnico. Detaljni načrti se ozirajo po možnosti na opravičene želje, ki so jih interesentje navedli pri trasni reviziji. Politični shod se bo vršil najbrže meseca januarja.

— **Protialkoholni shod duhovnikov** bo v četrtek, 29. decembra v Ljubljani v prostorih krščansko-socialne zveze. Prosimo, da bi se rpi določanju konference blagovolilo na to se ozirati. Natančnejši spored pozneje.

— **Vincencijeva družba** z imenom konferenca karmelske Matere božje, se je ustanovila 8. decembra za Moste-Selo-Udmata. Pomagati hoče revežem in zanemarjenim otrokom. Glavni predsednik Vincencijevih družb za Kranjsko vlić. g. profesor in pisatelj dr. Gruden je zbranemu občinstvu v lepem predavanju opisal namen, sestavo in način delovanja Vincencijevih družb. Za konferenco karmelske Matere božje za Udmata - Selo - Moste je bil predsednikom izvoljen gospod Ivan Orehek, posestnik v Udmatu, blagajnikom pa g. Ivan Tejkal, posestnik v Udmatu. Sestanki bodo vsako sredo ob šesti uri zvečer v sobi Kat. slov. izobraževalnega društva pri Keburu. Za podporo revežev se prispeva z denarjem, živili in obleko.

— **Umrli je** v Kronovem pri Beli cerkvi Jožef Košak, vulgo Šlosar, daleč naokoli znani homeopat. Naj v miru počiva!

— **V Zgornji šiški** bo prihodnjo nedeljo 17. t. m. v ondotnem katoliškem izobraževalnem društvu predaval gosp. kaplan Tomelj. Predavanje bo ob 4. uri popoldne.

— **Iz Kočevja se nam piše:** V Kočevju so sredi mesta na prodaj dve enonadstropne hiše pod ugodnimi pogoji, ena z gostilniško koncesijo. V predmestju se da v najem ali prodaja hiša z gostilno in zemljiščem. Ker v Kočevju Slovenci še nimajo svoje gostilne, bi bila slovenskemu gostilničarju zasigurana cvetoča bodočnost.

— **Umrli je** v Štrekljencu gospa Franja Pirc, vpokojena učiteljica, v 34. letu kratkega, a trpečega življenja.

— **Okrajni glavar celovski, deželni vladni svetnik Maks vitez pl. Grabmayr,** je šel v pokoj. Vodstvo okrajnega glavarstva se je začasno izročilo c. kr. okr. komisarju g. dr. Wolsegger.

— **Umrli je** dne 13. decembra ob pol 10. uri zvečer gospod Ivan Spritzey, nadučitelj pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Rajni je bil star šele 43 let. Bil je pošten učitelj stare korenine. N. v m. p.!

— **Nov hrvatski skladatelj.** Začetkom januarja prihodnjega leta uprizar v Zagrebu opero »Ogenj«, delo mladega hrvaškega glasbenika Benita Bersa, brata Vladimira Bersa, ki je uglašil med drugim operi »Čubranović« in »Cvjeta«. Mladi glasbenik je z odličnim uspehom dovršil dunajski konservatorij. Libreto za opero »Ogenj« mu je spisal znani nemški libretist Willner.

— **Zgodovinske spominske plošče v Zagrebu.** Upravni odbor »Braće Hrvatskoga Zmaja« je sklenil prihodnje leto postaviti naslednje zgodovinske plošče: Na Markovem trgu, na hiši baronice Burati (nekdanja kraljeva palača), v Kapucinski ulici št. 3 (hiša Zrinjskih), na Popovem tornju, na orfanotrofiju (nekdanj samostan Benediktincev) in na hiši septemviralnega sodišča v Opatički ulici (nekdanj Narodni Dom in muzej), vsega skupaj torej šest plošč.

— **Živinozdravniško predavanje** je imel na Vrhniki v »Društvenem domu« c. kr. živinozdravnik g. Rihtar. Govoril je o prešičji kugi in rdečici ter goveji kugi na gobcu in parkljih.

— **General pl. Schemua,** katerega rod izhaja iz gorjanske župnije na Gorenjskem, stopi v pokoj.

I. splošni gostilničarski shod.

Shod otvori in vodi predsednik Zveze Ogorelec. Pozdravi navzoče, imenoma mag. svetnika Šeška, dr. Windischerja in zadrúžnega instruktora dr. Hermana Blodiga. V imenu irgovske in obrtne zbornice in zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem pozdravi shod dr. Windischer. Želi, naj se širi in napreduje zadrúžna misel med gostilničarji in naj rodi mnogo dobrega sadu. Za izvršilni odbor narodno - napredne stranke pozdravi shod Višnikar, ker sta predsednik in podpredsednik zadržana. V imenu ljubljanskega magistrata pozdravi shod magistratni svetnik Šešek in obea, da bo obrtna oblast gostilničarjem rada na roke šla. Zadrúžni instruktor dr. Blodig naglašja, da se je ustanovilo

v treh letih osem novih zadrug in pohvali delovanje Zveze. (Zivahno pritrjevanje.) O uspehih I. gostilničarskega shoda leta 1907 poroča Pintar. Naglašja, da bi bila akcija proti pivovarnišskemu kartelu uspešna, če bi bili gostilničarji edini, a gostilničarji niso bili edini in je zato akcija v vodo padla. Zadruga priredi vsako leto kuharske tečaje. Ustanovila se je tudi »Deželna zveza gostilničarskih zadrug na Kranjskem«. O enotni ureditvi policijskih ur na deželi poroča Humer z Jesenic, ki graja, da se morajo po deželi zapirati gostilne ob 10., oziroma ob 11. zvečer. Policijske ure spreminjati lahko vlada. Napada vlado, ker ni ugodila neke prošnje za podaljšanje policijskih ur. Zdaj stane podaljšanje policijske ure najmanj 6 K. Graja, ker prodajajo vsi trgovci žganje. Sprejme se predlog, naj bi se zapirale gostilne na Kranjskem ob 12., kavarne pa ob 2. ponoči. Paternost iz Postojne poroča, kako se podeljujejo gostilničarske koncesije pri glav. ne zadrug ne občin. Graja, da ne poznajo pri oddaji koncesij glavarstvu ne zadrug ne občin. Sklene se resolucija, ki poziva glavarstva, naj se politične oblasti pri oddaji gostilničarskih koncesij ozirajo na zadruge. Resoluciji se odpošljeta kranjski deželni vladi in trgovinskemu ministrstvu. Kletarski nadzornik Gombač želi, naj bi dobivali koncesijo le taki, ki so sposobni za to. Poznati se mora pijača, ki se prodaja. Gostilničarska obrt naj se da le tistemu, ki ima nekaj znanja o kletarstvu in ve, kako se mora z vinom ravhati. Umetno vino se ne sme prodajati, kakor tudi ne vino z moštom zmešano. V dveh letih je bilo kaznovano osem oseb, ki so prodajali polvino, zaradi cikastega vina jih je bilo kaznovanih deset, zaradi cukranega vina je pa bil kaznovan eden. Priporoča gostilničarjem, naj ne pozabijo imeti razobešen vinski zakon. V klet sme iti nadzornik kadar hoče, tudi ponoči. Graja, ker se kaznuje po postavi tisti, ki vino prodaja, in ne tisti, od katerega se kupuje. Popolnoma nepotrebno se Gombač zaleti v protialkoholno gibanje, ki ga prav nič ne briga, marveč je njegova dolžnost, da izvršuje svojo službo in ne dela vode proti modernemu protialkoholnemu gibanju, o katerem se mu niti ne sanja in ga za to tudi vlada gotovo ne plačuje. Sprejme se nato po Kendi stavljena resolucija, po kateri naj se kaznujejo tisti, ki se jim dokaže, da so prodali gostilničarju slabo vino. — Dachs poroča o ureditvi odstotkov pri domačih trafikah in priporoča resolucijo, s katero se obvešča finančno ministrstvo, da gostilničarji prodajo tobačnih izdelkov ustavijo, ako ne dobe kake obresti. — Na predlog Kende se sprejme sledeča resolucija: Visoko c. kr. trgovinsko ministrstvo blagovoli glede na sedanje razmere gostilničarskega zadrúžništva na Kranjskem imenovati za Kranjsko lastnega zadrúžnega instruktora z uradnim sedežem v Ljubljani. — Poročevalec naglašja, da je zadrúžni instruktor preobložen, ker je delokrog preobširen. Nadalje je bil sprejet sledeči Kendov predlog:

Gostilničarji zbrani iz cele kranjske dežele na II. gostilničarskem shodu, vršečem se dne 15. decembra 1910 v Ljubljani, pozivljajo »Deželno zvezo gostilničarskih zadrug v Ljubljani«, naj pospeši delovanje za organizacijo gostilničarjev na Kranjskem. Pred vsem naj gleda na to, da ustanovi v vsakem sodnodavčnem okraju gostilničarsko zadrugo. Ko bodo obstajale za vsako okrajno glavarstvo vsaj tri zadruge, naj pristopijo k Zvezi. Ko bo to delo izvršeno, naj Zveza stremi za tem, da se za vsako okrajno glavarstvo ustanovi okrajna zveza ter naj tudi na to gleda, da se že iz zdaj obstoječih kolektivnih zadrug izločijo gostilničarji, ki naj ustanove strokovne zadruge. — Se sprejme.

Magistratni svetnik Šešek toplo pozdravlja resolucijo, ker je neobhodno potrebno, da je zadrúžni instruktor v trajnem stiku z zadrugami. Nasvetuje, naj bi se ta stvar bolj drezala. — Kamenšek želi, naj bi se ne cepila dlaka pri ustanavljanju zadrug, kakor se je, ko se je ustanavljala zadruga na Bledu. — Dr. Blodig: Postopal sem tako, kaor zahtava postava. — Kamenšek: Različni paragrafi se lahko različno tolmačijo. Posamezni paragrafi se pa tudi lahko olajšajo. Če se bo pritiskalo samo na paragrafe, nam tudi v Ljubljani ni potreba obrtnega instruktora. — Ker poročevalca o osmi točki v zadevi draginje ni na shodu, prečita Pintar resolucijo, ki zahteva uvoz živine iz Srbije. Resolucija obvelja. — Bučar predlaga resolucijo, ki zahteva, naj bi se že Dolenjska železnica podaljšala in strnila s Hrvaško in z Dalmacijo. Obvelja. — Shod nato

sprejme predlog Kavčiča iz Ljubljane, ki protestira proti povišanju deželnih naklad na vžitnino. Ker zborovalci odhajajo, naznani Kenda, da se bodo udeležniki ob 1. uri popoldne fotografirali pred Rudolfinumom. Na predlog Cerarja iz Kamnika se skleneta resoluciji, po katerih naj se ozirajo oblasti pri prenosu gostilniških obrti na otroke ali naslednika, in predlog, ki zahteva, naj se odpravijo vinotoči čez ulico in trgovskih žganjarji. — Krapež predlaga ugovor proti prisilnemu oddajanju v najem in rubljenju gostilniških koncesij. Predlog obvelja.

Pri raznoterostih Humer zavrača napade na zadrúžnega instruktora dr. Blodiga in mu predlaga zahvalo za njegovo dosedanje delovanje. — Kamenšek izjavlja, da ni napadal osebe zadrúžnega instruktora, marveč urad. Nasprotuje zaupnici. Pri glasovanju propade Humerjev predlog. — Tomažič iz Šiške želi, naj bi ustanovili gostilničarji lastno pivovarno. Predlaga, naj bi se o tem še razpravljalo. Radi pozne ure je še malo zborovalcev navzočih. Ugovarja Dachs, češ, da je to naperjeno proti Puntigamu. Nemir. — Ob 1. uri popoldne se zaključi shod, ki se je razven konca vršil popolnoma mirno in stvarno. Končno še omenjamo, da se je Cerar iz Kamnika v svojem govoru zelo toplo zavzel za to, da se omeji žganjepitje in tako pokazal, da gostilničarji bolj razumejo pomen protialkoholnega gibanja, kakor ga razume neki c. kr. kletarski nadzornik.

SMRT ŠKOFA BUČONJIČA.

Mostarski škof Bučonić se je do 8. t. m. mučil v težki bolezni. Pokojnik je bil rojen Hercegovcu; oče ga je dal v frančiškanski samostan Čerigaj, kjer je študiral in prejel redovno obleko. Leta 1852 so ga predstojniki poslali v Italijo na višje šole, kjer je ostal šest let. Sijajno je prestal izkušnjo za filozofijo ter bil nastavljen v Rimu v Aracoeli. V Rimu se je seznanil s kanoniki zavoda sv. Jeronima in hrvaškima učenjakoma dr. Račkim in Crnićem, kakor tudi s prognanim hrvaškim mučnikom dr. Kvaternikom. Z njimi se je navduševal za domovino in zlasti za hrvaško državno pravo; z vsem je proučeval hrvaško zgodovino in jezik in bil v obojem strokovnjak prve vrste. Kljub slavi in častem, ki jih je užival v Rimu, je le vedno prosil v domovino; leta 1871. je bil imenovan za prvega župnika v domači vasi Drinovcih, leta 1874 pa za kustosa in starešino hercegovskih frančiškanov, kar je ostal do 1879. Kakor znano so bili to najburnejši časi Bosne-Hercegovine, a Bučonić je igral ves čas veliko in važno politično vlogo ter je bil nekoč v nevarnosti, da ga turške oblasti kot veleizdajalca dajo usmrtiti. L. 1880 je postal škof v Mostaru in si pridobil neveljnih zaslug za Cerkev, ljudstvo in državo. Žal, da se mu ni spolnila vroča želja, da bi Bosno in Hercegovino videl združeno z materjo Hrvatsko.

Uvažujte! Ponovno prosimo vse podružnice »Slovenske Straže« in vse somišljenike, naj skrbje v svojih krajih, da se povsod razširijo naše vžigalice v korist obmejnim Slovincem. Rabite samo naše vžigalice. Opominjajte znanca na rabo naših vžigalic, odločno zahtevajte od trgovcev, naj jih naročajo pri »Gospodarski zvezi« v Ljubljani. Če bi vsak naš somišljenik v tem oziru kaj storil, bi bil dobiček iz vžigalic velik.

Ljubljanske novice.

Ij **Prosimo** za Božičnico slovenskim otrokom na Koroškem. Izpolnite poslano položnico. Darove sprejema tudi upravništvo »Slovenca«.

Ij **Znamenitosti starega Rima**, ki nam jih je sinoči g. dr. Lampe pokazal in opisal s pomočjo številnih krasnih skioptičnih slik, so v poznavalcih zgodovine osvežile in oživile spomin na veličastne dogodke rimske zgodovine ter jim zato nudile obilo užitka. A tudi onim, ki niso imeli prilike upoznati se natančneje z zgodovino, je sinočno predavanje prineslo nedvomno veliko koristi in jim dalo pojmo o velikosti starih Rimljanov, o njih bojih, upravi, gospodarstvu, umetnosti, veri in vsem javnem življenju, o njih mišljenju in čustvovanju. Pa tudi prve počette krščanstva, ki je postavljalo svoje temelje na razvalinah starega Rima, in njegovo končno zmago, nam je gospod predavatelj ob mnogih slikah živo stavil pred oči. Gospodu predavatelju je bilo občinstvo hvaležno za njegov veliki trud — predavanje je trajalo dve uri! — in

njegova zanimiva in vešča izvajanja ter se mu zahvalilo s priznalnim ploskanjem. Omenjamo, da je bil med drugimi pri predavanju navzoč tudi g. dež. glavar pl. Šuklje. To kaže, da predavanja S. K. S. Z. uživajo vedno večji ugled in privlačno moč. S. K. S. Z. se bo gotovo tudi v bodoče potrudila, da bo občinstvu nudila čim več s svojimi prireditvami.

Ij **Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani** vabi k prireditvi, ki jo ponovi v nedeljo 18. t. m. v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Spored: 1. M. pl. Farkaš: »Svibanjska ružica«, društveni tamburaški zbor. 2. M. pl. Farkaš: »Oj Hrvati, oj junaci!« društveni tamburaški zbor. 3. V. Krek: »Domu«, poje mešan zbor. 4. Jakob Aljaž: »Ujetega ptičja tožba«, poje mešani zbor. 5. V. Vodopivec: »Pogled v nedolžno oko«, poje mešani zbor. 6. Govor, govori gospod prof. Dermastija. 7. »Stari in mladi«. Narodna igra v štirih dejanjih. Spisal F. A. Medved. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži: I. prostor 1 K. II. prostor 80 v. III. prostor 60 v. Stojšča 40 v. Vstopnice se dobivajo v petek in soboto zvečer od pol 8. do 9. ure ter v nedeljo od 10. do 11. ure dopoldne v društveni sobi (pri Podboju) in od 4. ure naprej pri blagajni v Rokodelskem domu. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Ij **»Klerikalna« in »liberalna« predrznost.** List mladinov je Adolfu Ribnikarju v obrambo posvetil — uvodni članek, v katerem govori o »klerikalni predrznosti«, ako se zahteva, da mestni uslužbenec agitira tako, kot je to dovoljeno vsakemu uradniku, da se pa protestira proti izbruhom, ki so v nasprotju z resnico in imajo značaj hujskarij, in ki se vender nikakor ne morejo prištevati med »državljanske pravice«. Tudi »Narod« je nekaj zastokal, pa se mu vidi, da ne s posebno vnamo. Ta gospoda se naj res nikar preveč ne čudi, če tudi mi zase zahtevamo red in če protestujemo proti nizkim napadom, saj je ta gospoda bila tista, ki je radi Ribnikarjeve neznosnosti zahtevala na magistratu preiskavo proti njemu, ki je grozila, da Ribnikarja vrže z magistrata, ako zopet pride v občinski svet in ki je šla celo pred sodišče s tem svojim govornikom, o katerem sedaj pravi, da »ljudem oči odpira«. Kaj bi gospoda rekla, ako bi kak uradnik deželnega odbora na tak za dostojne ljudi vse obsodbe vreden način nastopal proti napredni gospodi? Liberalci so bili tisti, ki so vedno svojega političnega nasprotnika povsod disciplinirali in uničili, če je le količkaj pozal nasprotno mnenje. Pustimo vsakemu svoje prepričanje, braniti se pa smemo proti izbruhom Adolfa Ribnikarja vsaj na mnogo milejši način kot sta to z »liberalno predrznostjo« storila Tavčar in Triller! Kar se pa tiče Ribnikarjevih napadov na deželnega predsednika ni to naša, ampak njegova stvar, da se brani. Adolf Ribnikar je zopet enkrat v precejšnji zadregi. Če se sedaj dela, kakor bi ne vedel kaj je govoril, je zelo značilno za njegov pogum in kvaliteto njegovega nastopanja na shodih.

Ij **Osebnosti.** G. rač. oficijal Ivan Rostan je imenovan rač. revidentom v IX. čin. razredu pri tukajšnjem finančnem ravnatelstvu; g. rač. asistent Albin Zajec pa računskim oficijalom v X. čin. razredu istotam.

Ij **Volitve v obrtno sodišče.** — **Nova skupina.** Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko o razpisu volitev za c. kr. obrtno sodišče v Ljubljani, iz skupine oseb, nameščenih v podjetjih, spadajočih pod obrtni red za opravljanje pretežno višjih trgovskih ali višjih netrgovskih opravil in njihovih delodajalcev, je ravnokar izšel. Ker se prične uradni posel teh prisodnikov (namestnikov) 1. aprila 1911, se uvidi c. kr. deželni vladi volitev prisodnikov vzklicnega sodišča ter prisodnikov vzklicnega sodišča iz novo ustanovljene skupine odrediti za prvo polovico meseca marca 1911. Natančnejši čas volitve se naznani pozneje na krajevno običajni način s posebnim razglasom.

Ij **Mestni zglaševalni urad** bo v soboto, dne 17. t. m., radi snaženja uradnih prostorov za stranke zaprt. Izvzeti so samo res nujni in neodložljivi slučajji.

Ij **Priporočljiv gost.** Predvčerajšnjim je 19letni brezposelni hlapec Matija Slopas popival s tovariši v neki gostilni na Dolenjski cesti. Ko se mu je mošnjiček izpraznil, je zastavil gostilničarju srebrno uro za 16 K ter zopet pil dalje. Ko so tudi te zapili, je potem napravil še 3 K dolga, naposled se začel pa pripraviti z gosti. Potegnil je iz žepa nož ter začel z njim mahati po svojih tovariših, katerim je k sreči samo razparal obleko. Ko je ljutega fanta prišel gostilničar miriti, se je lotil še tega ter ga poškodeval na rokah,

Poklicali so policijskega stražnika, ki je nevarnega gosta odvedel v zapor.

Ij Prijet vtihotapec. Ko je pred kratkim v večernih urah neka trgovčeva soproga šla iz svojega stanovanja v prvem nadstropju, je zagledala pred vrati nekega neznanega moškega. Takoj je poklicala k sebi enega izmed svojih uslužbencev. Neznanec se je bil pa med tem že skril za vrata. Vprašan, kaj išče v hiši, je rekel, da prosi miloščine. Poklicani policijski stražnik je neznanca odvedel v zapor. Pozneje se je dognalo, da je neznanec 31letni oženjeni dninar Jakob Gorše iz Zelimelj in da je bil že tudi meseca svečana na južnem kolodvoru zasačen, ko se je vtihotapljal v restavracijske prostore. Goršeta, ki ga zasleduje sodišče zaradi goljufije in tatvine, so izročili sodišču.

Ij Umrli so v Ljubljani: Uršula Turjevec, žena posestnika, 76 let. — Ivan Sternad, sin posestnice, pet mesecev. — Fran Puh, občinski ubožec, 75 let. — Fran Kregar, železniški delavec, 20 let. — Fortunat Zorž, orožniški strojmajster v p., 43 let. — Josip Koren, voznik električne železnice, 30 let. — Gašper Bartol, dninar, 44 let. — Jera Zupanc, delavčeva žena, 60 let. — Josipina Oražen, hči železniškega sprevodnika, 2 leti. — Ivan Samsa, pilarski pomočnik, 60 let.

Ij Slepatica. Pred nekaj dnevi je prišla v križevniško cerkev neko mlado dekle ter zahtevalo duhovnika, da bi se izpovedala. Po spovedi je pripovedovala duhovniku, da je dan preje prišla na kolodvoru v Celju z nekim 35 let starim gospodom, ki je govoril hrvaško in kateremu je tožila, da je v stiskah, ker jo je zapustil ljubimec in mora skrbeti sama za svojega otroka. Gospod se jo je usmili in ji plačal vožnjo v Ljubljano. Med potjo mu je rekla, da bi šla v Ameriko, a nima nobenih sredstev. Ko sta prišla v Ljubljano, se ji je ponudil bogati spremljevalec, da jo vzame s seboj v Ameriko. Ker je hotela še nekaj stvari nakupiti, sta se ločila in dogovorila, da se dobita ob deseti uri zvečer pred nekim hotelom. Duhovnik je svetoval dekletu, naj se ne zaupa popolnoma tujemu človeku, da bi šla z njim na dolgo potovanje. Poklicati je pustil neko ženo, pri kateri naj bi dekle prenočilo in kateri je dal denar za dekleta, da bi se peljala nazaj v Celje drugi dan. Istčasno je peljala poklicana žena dekle na pol. osrednjo stražnico, kjer ste naznanile o celem dogodku. Dekle je izpovedalo, da se piše Marija Kos, rojena leta 1886. v Novi vasi, občine Dramlje, okraj Celje. Polcija je ukrenila, da gre dekle na napovedani sestanek z dozdavnim trgovcem z dekleti. Da bi tujca izsledili, je šel policijski stražnik za dekletom. Ko pa je ta prišla v Dalmatinove ulice, je pobegnula in je ni bilo mogoče najti. Te dni pa so jo izsledili nekje na Poljanski cesti, kjer je služila in jo aretovali. Pri njej so našli tudi ogrinjalo, ki ga je ukradla omenjeni ženski. Dognalo se je tudi, da je na policiji napovedala napačno ime ter se sploh zlagala o vseh svojih razmerah.

Štajerske novice.

š Premeščenje. Postajenačelnik v Hočah, Jožef Vidic, je prestavljen v Ljubljano. Na njegovo mesto je prišel Jožef Kurnig iz Kleblacha na Koroškem.

š Mariborske zdravstvene razmere. Marburgerca v svoji nemški predrznosti napada zavod čč. šolskih sester v Mariboru, kakor da bi tam bilo gnezdo infekcijskih bolezni. Posebno rohni nad dr. Turšičem. Namen cele gonje je prozoren. Mariborski magistratni in še neki drugi kliki je zavod čč. šolskih sester trin v peti, ker se tam vzgaja nemška in slovenska deca v krščanskem duhu. Neke vrste »zdravnikom« tudi ni po volji, da opravlja zdravniško službo g. dr. Turšič. Iz teh vzrokov so nastali napadi na pretirane vesti o škraltici v Marburgerci in drugih nemških listih. Vsenemci kličejo zdaj c. kr. drž. pravdnistvo, c. kr. okrajno glavarstvo in Bog ve koga se vse na pomoč zoper uboge šolske sestre. A vsi upi Marburgerce, Mahnerta ter znane vsenemške klike bodo le plusk v vodo.

š Kaj pa to? Iz društva »Abstinent« se nam piše: Uboje očita Malik štajerskim Slovincem, posebno pa še mariborski okolici. Te uboje pa, kolikor jih res je, povzroča nesrečni šnops, s katerim Nemci in nemčurji zalivajo in zastrupljajo slovensko ljudstvo. Prav je, da so povedali naši poslanci tem Nemcem in nemčurjem, kar jim gre. Ti grdi in brezvestni zapeljivci imajo na vesti

liste uboje, kolikor jih je! Toda vprašajmo se: Ali se pa je od slovenske strani kaj storilo zoper ta šnops, ki naše ljudi mori? Človek bi pričakoval kakšne velike akcije, kakšnega vzajemnega odločnega nastopa, ker to šnopsanje ubija slovensko ljudstvo gmočno, narodno, dušno in povrh še telesno. Ko bi se šlo samo proti domačim slovenskim vinogradnikom, bilo bi že malo težje, dasi tudi ti ne smejo provzročiti izgredov. Gre se pa proti nemškemu in nemčurškemu šnopsu, ki to naše vino le izpodriva in mu ceno jemlje. In kaj se je proti temu zgodilo?

Nam ni prav nič znanega. Protialkoholna akcija se nas na Štajerskem kar ne more prijeti. Od nikoder se ni poslalo nazaj toliko protialkoholnega glasila »Zlate dobe« kakor s Štajerskega. Ali ni nujno potrebno, da bi tudi štajerski listi otvorili protialkoholno ali protipijsko rubriko. Prijatelji, na ta način ne more iti dalje. Ptujski in mariborski šnops-apotekarji sami od sebe ne bodo nehali; s svojega stališča, stališča dobičkarje, imajo čisto prav, ako — drugi ne čutijo potrebe s svojega višjega stališča se jim z vso odločnostjo po robu postaviti.

š Za učiteljice. Pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah je razpisano mesto učiteljice. Šola je šestrazredna in v III. krajevnem razredu.

š Življenja sita kuharica. Kakor se poroča iz Maribora, je izpila 42letna kuharica Ivana Hudeček iz Brega pri Ptujcu mešanico špirta in bencina. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v javno bolnišnico, kjer je umrla.

š Ponočna roparica. Zelarka Ana Babič v St. Petru pod Sv. gorami je pokradla pri različnih posestnikih vino, denar, sadje, perutnino in živino v vrednosti čez 1000 K. Izvrševala je tatvino vedno ponoči in sicer po polnoči. Sumilo se je že dalje časa, da je Babič tatica, ker je dobro živela in večkrat prodajala stvari, ki niso mogle biti njene radi znane njene siromašnosti; tudi je imela vedno dosti denarja, čeravno ni nič delala. Orožništvo iz Kozjega jo je zasledovalo in pri nekem nočnem ropu zasačilo. Drzna tatica se nahaja že pod ključem.

š V Dravo je padel in utonil v Mariboru stražar pri stražnem in zaklepem društvu Rok Sakošek.

Književnost.

• Knjige »Matice Slovenske« so izšle. Letos je »Matica Slovenska« izdala naslednje knjige: Dr. Bogumil Vošnjak: Ustava in uprava ilirskih dežel. — Prof. dr. Matko Potočnik: Vojvodina Koroška. — Dr. Fr. Detela: Pegam in Lamberger. Povest II. izdaja. — Julij Zeyer: Jan Marija Poljhar. Roman. — Brambovc. Zgodovinski roman. Spisal dr. Iv. Lah.

Slovanski vestnik.

sl Prepovedane slovanske barve. Rektor na nemški univerzi v Pragi je prepovedal z ozirom na to, da je neki dijak prišel k predavanju s slovanskimi barvami okrašen, nošnjo kakoršnihkoli drugih barv razun onih, ki jih imajo na akademskih tleh priznana visokošolska društva.

Umrli je srbski pisatelj in pesnik dr. Lazar Kostić.

Nemško - nacionalna neumnost. V ponemčenem mestu Stribno (Mies) na Češkem so popravljali rotovž. Čeških zidarjev in delavcev niso marali, nemških pa niso dolgo dobili — zato so poklicali delavce iz Galicije in Zgornjega Avstrijskega. Za vožnjo tem delavcem so plačali 1120 kron — blizu toliko, kolikor bi vse popravilo s češkimi delavci veljalo. Nemško-nacionalna neumnost!

Zopet napredek na Slovaškem. Navzlic vsemu mažarskemu nasilju Slovaki vendar le napredujejo. Izbornou urejvani slovaški list »Národní Hlasnik« je postal tednik. »Národní Hlasnik« v svoji zadnji številki namreč slovaškemu občinstvu naznanja, da bode od Novega leta izhajal vsak teden enkrat, dozdaj je izhajal vsakih štiriinajst dni. List je vselej pisal resnico ter se neustrašeno potegoval za slovaške pravice.

Telefonska in hrzajavna poročila.

IZBORNA TAKTIKA »SLOV. KLUBA«. Dunaj, 15. decembra. Vsa politična javnost stoji pod vtisom največjega občudovanja vredne izborne taktike »Slovenskega kluba«, oziroma njega načelnika dr. Šusteršiča, ki je zopet na-

pravi potezo, ki jo morajo tudi njegovi nasprotniki priznati za naravnost mojstrsko. Do znanega dejstva, da sta dva člana »Slovenskega kluba« v proračunskem odseku glasovala za proračun, je namreč tako-le: Včeraj ob 4. uri popoldne se je sešel »Slovenski klub« k seji, v kateri se je storil sklep, da bodo člani kluba v proračunskem odseku glasovali zoper proračun s pridržkom, da je v slučaju, ako Italijani, če se njihovo vseučiliško vprašanje zopet odgodi, gredo v opozicijo, dolžnost Slovencev, vrzel, ki bi na ta način v majoriteti nastala, tako izpolniti, da se glasovi, ki bi za sprejetje proračunskega provizorija še manjkali, iz njihovih nadomestijo. Obenem se je za ta slučaj pooblastilo poslanca dr. Korošca in Gostinčarja, da v proračunskem odseku podasta izjavo v tem zmislu. Ker so Lah v odseku, razjarjeni, ker se je njihova vseučiliška predloga na predlog večinskega poslanca dr. Redliča zopet iz dnevnega reda postavila, res šli v opozicijo in glasovali zoper proračun, je pridržek, s katerim je »Slov. klub« svoj sklep storil, nastopil in so zato slovenski poslanci sklenili za proračunski provizorij glasovati, ker je večina brezpogojno sprejela stališče Slovencev, da se ima laška fakultetna predloga sploh od dnevnega reda odstraniti in je tako večina sama pomagala uveljaviti opozicijsko stališče slovenskih poslancev, kojih opozicija, oziroma obstrukcija v budgetnem odseku ima samo ta namen, da se vprašanje laške fakultete zavleče tako dolgo, da se vlada v ugodnem zmislu loti tudi jugoslovanskih visokošolskih zahtev.

Čehov pri glasovanju ni bilo zraven, ker so bili zadržani po neki važni interni reči. Med največjo napetostjo je dr. Korošec, ko je proračunski odsek bil sprejel Redličov predlog, da se laško fakultetno vprašanje odstavi, izjavil, da bode on s poslancem Gostinčarjem glasoval za proračunski provizorij, ki se itak razteza samo na tri mesece, in sicer zato, ker se provizorij to pot ne dovoli vladi, ki se nahaja in statu demissionis, ampak zato, da se vzdrži ustavnoparlamenta, ki bi sicer prišel po § 14. v nevarnost. Ta izjava in taktično postopanje »Slovenskega kluba« je vzbudilo velikansko pozornost in mnogi so kar obstali, ko so se videli postavljene nasproti taki mojstrski potezi. Čehi, ki so prišli pozneje, so bili konsternirani, nato pa to popolnoma odobrvali in se tej taktiki pridružili. Največji vtis pa je to napravilo na »Savez južnih Slavena«, kojega načelnik, hofrat Ploj, se je temu pridružil in podal prav tako izjavo, da bo i njegov klub za proračun glasoval. Lah se seveda silno konsternirani in vsled velikega vspeha »Slovenskega kluba« kar iz sebe, večina pa in sploh vsi politični krogi pa stoji pod vtisom izborne politike Slovencev, oziroma klubovega načelnika dr. Šusteršiča.

VOLITVE V DELEGACIJE.

Dunaj, 15. decembra. Danes je zbornica izvolila delegate za delegacijsko zasedanje, ki se začne sredi januarja. Za Kranjsko je izvoljen dr. Šusteršič, njega namestnik pa je Pogačnik, za Goriško Fon, za Dalmacijo po žrebu Tresič in Ivanišević, za Štajersko po kompromisu topot oba Nemca: Wagner in Markhl. Za Markhla je glasovala tudi Plojeva skupina. Za Koroško je izvoljen Dobernig, za Istro pa Bartoli.

NUJNI PREDLOG ZAVOLJO HRI-BARJA.

Dunaj, 15. decembra. V današnji seji poslanske zbornice je dr. Kramar vlado in statu demissionis prijemal zaradi nepotrditve bivšega župana Ivana Hribarja in predlaga, da zbornica zoper to izreče energičen protest.

NOVI POMOŽNI ŠKOF SOLNO-GRASKI.

Solinograd, 15. decembra. Dekan teološke fakultete prelat dr. Ignacij Rieder je imenovan za pomožnega škofa.

NOVE SRBSKE VOJNE PRIPRAVE.

Belgrad, 15. decembra. »Belgradske Novine« poročajo, da srbska vlada namerava zahtevati od skupščine 680.000 frankov za nabavo hitrostelnih pušk.

SENZAČNA ARETACIJA.

Berolin, 15. decembra. Velikansko senzacija je tu vzbudila aretacija veleuglednega aristokrata, grofa Giesbert Wolff-Matternicha. Aretacija se ni izvršila vsled nedoločene suma, marveč pravi obtožnica z vso odločnostjo, da je grof svoje ime in ugled za to zlo-

rabiljal, da je veliki bandi goljufivih igravcev donasal žrtve, da so jih izželi. Vsled tega so vsi poizkusi doseči, da bi se grofa pustilo na svobodi, ostali brezuspešni. Grofa pa toži tudi neki londonski juvelir, da je pod goljufivo pretvezo izvalil iz njega mnogo tisoč mark vredne bisere, in neka dama, da je na enak način izgoljufal od nje konja.

40 ROPARJEV ARETOVANIH.

Peterburg, 15. decembra. V Kijevu so aretirali včeraj roparsko družbo, 40 oseb, ki niso nič manj kot 18 roparskih umorov zakrivil. V neki hiši, kjer so stanovali roparji, so našli večje skladišče pušk, mnogo streliva, kakor tudi 200 revolverjev in mnogo ponarejenih potnih listov.

PRI OBČINSKIH VOLITVAH V OSJEKU.

je v tretjem razredu zmagala lista dr. Pinterovića in dr. Neumanova. Kompromisna lista je propadla.

Razglednice „Slovenske Straže“, krasno delo akademičnega slikarja, izidejo to soboto. Ne kupujte za Božič in Novo leto tujih! Prosimo nujnih naročil, da jih potem takoj izvršimo! Razprodajalci, trgovci, podružnice in društva dobe 100 izvodov za 8 K. Naročila na »Slovensko Stražo« v Ljubljani.

Razne stvari.

10 milijonov dolarjev za svetovni mir. Ameriški milijonar Andrew Carnegie namerava, kakor se poroča iz Washingtona, osnovati mednarodni odbor, ki bo sestavljen iz odličnih oseb ter bo imel nalogo, da vzdržuje svetovni mir. Carnegie bo daroval deset milijonov dolarjev temu odboru, da bo lahko vršil svojo nalogo.

Državnega pravdnika ustrelil. V Roionu je krojač Bollin ustrelil državnega pravdnika in njegovega substituta, ker je neka pravda zanj neugodno se izvršila.

Letošnje Nobelove nagrade so dobili: Mirovno mednarodni mirovni odbor v Bernu, literarno Pavel Heyse iz Monakova, za kemijo vseučiliški profesor in ravnatelj Oton Wallach v Göttingenu, za fiziko vseučiliški profesor Ditrich van der Waals v Amsterdamu, za medicino profesor Albrecht Kossel iz Heidelberga. Med peterimi odlikovanci so trije Nemci.

Šola za služkinje. Dunajsko gospodinsko društvo je otvorilo v prvem okraju šolo za služkinje, ki zelo uspešno deluje. V današnjih časih je vedno težavnejše, dobiti pripravnih poslov. Z dežele pridejo v mesta dobra dekleta, ki pa še niso priučena raznih del in morajo opravljati po velikih mestih najnižja dela, žalibog premnogokrat tudi v moralno škodo. Gospodinjje pa dostikrat tudi same niso zmožne, da bi primerno poučile priprosta dekleta. Omenjena šola je tako urejena, da se morejo služkinje v prostih urah vežbati v njej v kuhanju, šivanju, likanju in drugih domačih delih. Ni napačna misel, ustanavljati take šole.

Stavka tatov. Listi poročajo iz Varšave, da so bili v noči 11. t. m. nabiti po vseh varšavskih cestah lepaki, ki slabo osvetljujejo razmere v ruski policiji. Vsebinsa lepakov se glasi: Združeni tatovi v Varšavi javno naznanjajo, da stopijo v stavko in prenehajo z delom. Doslej se je zadovoljevala policija s polovico našega plena. Sedaj zahteva 75 odstotkov, tako, da nam ostane od vsakega ukradenega rublja samo borih 25 kopejk. Ker vztraja policija pri svoji zahtevi, smo prisiljeni stopiti v stavko. Opustiti moramo svojo obrt, ker pod takimi pogoji ne moremo več živeti dostojno.

»Črna roka« v Ameriki. Iz New Yorka poročajo, da je policijski podpredsednik Flynn na sledu glavarju »Črne roke«, italijanske lopovske organizacije, ki je bila dolga leta strah newyorških prebivalcev in ki je z zločini izsiljevala od ljudi denar. Pred kratkem so v neki beznici aretovali 10 članov te družbe. Flynn upa, da bo sedaj zasledil tudi kolovodjo. Toliko je gotovo, da se vodja »Črne roke« sam ne udeležuje aktivno zločinov, pač pa vodi zločinsko početje »Črne roke« v nekem newyorškem predmestnem okraju.

Božična darila!

orodja itd., itd., vse v najmodernejšem slogu.

Preden si nakupite božičnih daril, blagovollite si ogledati še moje izložbe in presodite cene! — Potrudite se potem v mojo trgovino, kjer se Vam daje drage volje vankura pojasnila, da se pripravite in odločite se bodele takoj, da si nabavite svoje potrebščine le pri domači tvrdki

H. SUTNER, LJUBLJANA, Mestni trg ali Sv. Petra cesta. Specialna trgovina najnovejših precizjskih ur moje lastne tovarne ur v Svici z znamko „IKO“.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine, juvelov ter briljantnih nakitov itd., istotako ogromna izbira kina-srebrnega blaga kakor nastavkov, jedlinega Postrežba strogo solidna! Cene najnižje! Telefon 273. Brozjavni naslov: „H. SUTNER“.

Na sistemna vprašanja se odveverja z obratne polit. Cenik pošilja prost.

Dijaški nemiri na Kamunskem.
 Iz Bukarešta se poroča, da so vsi dijaški gozdarske šole v Kanegki začeli stavkati, ker ni ugodilo ravnateljstvo njihovim zahtevam glede na reorganizacijo zavoda. Zaradi te stavke so izključili iz zavoda 142 dijakov z ukazom, da v 24. urah odpotujejo. Nato so dijaški šli ter pobili okna na ravnateljevem stanovanju. Ravnateljeva soproga je težko ranjena. Mnogo dijakov je aretiranih.

Skozi okno je skočila v Rimu žena
 odvetnika Lorenzinija, Margareta Küferstein iz Draždan, ki je bila z njim šele pred kratkim poročena ter 20 let starejša kot on in zelo bogata. Odvetnika sumijo, da je povzročitelj ženinega samoumora ali pa, da jo je celo sam vrgel skozi okno. Ko se je to zgodilo, ni poklical nobenega na pomoč ter tudi ni nikogar obvestil, kar je vzbudilo sum. Odvetnika so zaprli.

Iz sibirskih ječ. Iz Peterburga se poroča, da je pustil novoimenovani ravnatelj v sibirski jetnišnici v Gornji Sarantji preteptati morilca bivšega notranjega ministra Plehveja, Sasonova, do smrti, kakor brzojavlja njegov brat. Vsled groznih kazni z bičanjem se dogajajo v omenjeni jetnišnici številni samoumori med političnimi jetniki.

Poneverjenja v francoskem arzenalu. V arzenalu v Toulonu so odkrili nova poneverjenja. Bakrene odpadke so vtihotapljali z drugimi vozovi vred skozi stražo. Doslej so našli 1200 kg ukradenega bakra. Stražnik, ki je nadzoroval vozove, se je obesil v svojem stanovanju, da bi ušel aretaciji.

Skrivnostno izginola Angležinja. Iz Rima se poroča, da je izginila brez sledu neka mlada londonska dama, mis Knox, ki je pred nekoliko dnevi prišla s svojo materjo v Rim in se nastanila v nekem hotelu. Sumi se, da jo je nasilno odpeljal nek mlad Italijan, ki se ji je skušal zamenjati.

Učenjaki žrtve ljudožrcev. Po 14 letih so našli na otoku Quadalcana v salomonskem otočju ostanke trupel raziskovalca barona Norbecka in njegovih 11 spremljevalcev, ki so leta 1896 odpotovali z avstrijsko bojno ladjo »Albatros« na triletno znanstveno ekspedicijo in postali na omenjenem otoku žrtve ljudožrcev.

Zaradi tatvine otrok zaprta. Iz Peterburga se poroča, da so oblasti zaprle tamkajšnjega časnika Gajdeburova in njegovo ženo, ker sta kradla otroke in zaradi drugih številnih sleparij. Gajdeburova trdi, da je nezakon-ska hči umrlega večkratnega milijonarja kneza Oginskega ter edina upravičena dedinja po umrlem knezu. Izjavila je, da more predložiti sodišču tozadevno oporoko. Na ta način bi bila to že četrta ponarejena oporoka kneza Oginskega. Vsled ponareditve neke take oporoke je bil že pred kratkim aretovan carjev hlevar. Zakonska Gajdeburova imata 12 sinov, kljub temu, da sta šele osem let poročena. Koliko izmed teh otrok je njunih in koliko ukradenih, še ni dognano. Sumi se, da sta otroke kradla, oziroma jemala k sebi, samo da bi jima bilo mogoče pridobiti si kolikor mogoče več dedščine po umrlem Oginskem. Vsa zadeva vzbuja v Peterburgu zelo mnogo zanimanja.

Skladiščarko-vlagalko,

ki je že deloma izurjena v papirju, večša slov. in nemškega jezika, sprejme tiskarna lg. pl. Kleinmayer & Fed. Bamberg v Ljubljani. Le pismene ponudbe z navedbo josedanega službovanja in starosti naj se pošiljajo na gorenji naslov.

3572

Meteorologično poročilo.

Višina n. moriem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Ura	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podajava v 24 urah v mm
14	9 zveč.	734.3	8.5	brezvetr.	oblačno	
15	7 zjutr.	733.6	6.4	sl. jug	"	2.5
	2 pop.	732.7	8.3	sl. ssvzh.	"	

Srednja večerajšna temp. 8.0° norm. -1.4°

TRZARJE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 15. decembra.

Šenica za april 1911 11.—

Šenica za oktober 1911 10.76

Žit za april 1911 7.81

Oves za april 1911 8.33

Koruzi za maj 1911 5.63

Najvažnejše **perje** in **puh**
 je, da se kupi popolno čisto in brez vsega duha.
 Tako **perje** in **puh** se dobi pri znani
 tvrdki

Anton Šarc Ljubljana
Selenburgova ulica št. 5
 na vogalu Knaflcove ulice (nasproti
 glavne pošte).

2965

Kurzi efektov in menjic.
 dne 14. decembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—no-vember	9360
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9355
Skupna 4-2% papirna renta, fe-bruar—avgust	9755
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9750
Avstrijska zlata renta	11635
Avstrijska kronska renta 4%	9350
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	8325
Ogrska zlata renta 4%	11175
Ogrska kronska renta 4%	9195
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	8190
Delnice avstrijsko-ogrsko banke	1874
Kreditne delnice	66800
London vista	24010
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11755
20 mark	2350
20 frankov	1903
Italijanski bankovci	9490
Rublji	253 1/2

Zahvala.

Srčno se zahvaljujemo vsem za vsako ljubav, ki so jo kadarsibodi skazovali naši dragi sestri Mariji in povodom njene smrti nam. Iskrena zahvala Vam, ki ste jo 13. t. m. pospremili na kraj njenega večnega miru. In to vsem Vam: začeni od milostivih, častitih in blagorodnih gospodov ter veleblagorodnih dam učiteljic in neučiteljic do poslednje šolske učenke.

Ljubljana, 15. grudnia 1910.

Tomo, Katarina in Agneza Zupanovi.

3628

VAJENEC poštenih staršev
 se sprejme v večjo trgo-vino na Dolenjskem.
 Ponudbe je poslati pod „št. 100“ na upravništvu „Slovenca“

3454

Zaloga vina 3560 S
Josip Pertot, Barkovlje-Trst 404.

Trgovskega učenca
 sprejme takoj **JAKOB SEM**, trgovec z mešanim blagom v Gornjemgradu, Stajersko.

3634 3

ROŽIČNE PESMI
 (Riharjevi in drugi napevi).
 8 za solo in mešani zbor, 2 za moški zbor.
 Uredil Josip Sicherl, Ribnica.
 Naroče se po nakaznici pri skladatelju v Rib-nici. Partitura samo K 1'20.

3632

Značajan trgovec v Ljubljani
 z dobro upeljano in vspevajočo trgo-vino, se želi glede

poročitve

seznaniti z gospodično primerne starosti, ki bi imela nekoliko premoženja in veselje do trgovine. Dopise s sliko v prilogi, ki pa se vrne, je doposlati pod: „Srečen zakon, vesela bodočnost“ na upravništvu tega lista. Tajnost pod častjo zajamčena.

3633 3

V Narodni Kavarni
 vsak dan
dunajska damska godba
 Začetek ob 9. uri zvečer. - Vstop prost.

Izvežban, samostojen starejši sollicitator
 se sprejme v odvetniško pisarno na Stajerskem. Naslov v upravništvu.

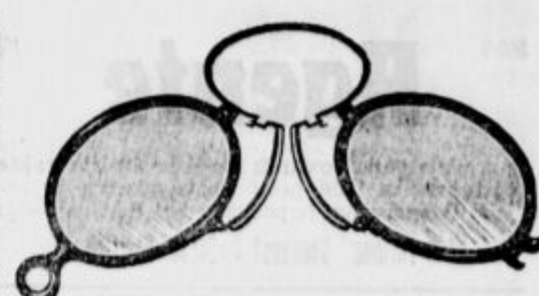
3609 3

Zlatnina
 v najraznovrstnejših, priznani okusnih vzorcih in po nizkih cenah za darila

za Božič
 se dobi pri zlatarju

I. Vecchiet
 Ljubljana, naspr. glavne pošte.

2714



Optični **Fr. P. Zajec** Ljubljana, Stari trg 24
 zavod
 priporoča veliko zalogo očal, ščipalcev, toplomerjev, barometrov in vse optične izdelke.
 Očala in ščipalci po zdravniškem receptu. V strokovnjaško dobro urejeni delavnici se vsa popravila izvršujejo dobro in ceno.
 Ceniki brezplačno.

3575

Rokavice, nogavice, zimsko perilo, žepne robce, galoše, predpasnike, spodnja krila, kožuho-vino in druga božična darila kupiš najugodnejše

v modni trgovini
O. Jezeršek
 (prej K. Recknagel)
 Mestni trg 24.

3630

Razpis.

Štev. 1151

Pri „Društvu v pospeševanje obdelovanja Ljubljanskega barja“ v Ljubljani je s 15. februarjem l. 1911 izpraznjena služba provizoričnega

3619

travniškega mojstra.

S to službo so združeni dohodki letnih 1200 K, ki se morejo po zadovoljivim službovanju primerno zvišati.
 Prosilci s potrebno kmetijsko naobrazbo naj pošljejo, svoje z dokazili o usposobljenosti opremljene prošnje podpisane odboru

do 15. januarja 1911.

Odbor „Društva v pospeševanje obdelovanja Ljubljanskega barja“ v Ljubljani Salendrova ulica št. 3.
 Ljubljana, dne 15. decembra 1910.

Oklic.

V konkurzu trgovca Josipa Samca se bo blago t. j. perilo, čipke itd. ali v celoti, ali v oddelkih prodalo iz proste roke, a ne pod inventurno ceno in sicer najboljšemu ponudniku. Pismene ponudbe je vpsolati najkasneje

do 18. t. m. upravniku konkurzne mase.

Dne 19. t. m. bo blago prevzeti proti gotovemu plačilu.
 Inventar je na vgopled pri sodišču in upravniku, ki na željo razkaže blago.

Ivan P. Vencajz, odvetnik,
 začasni upravnik konkurzne mase.

St. 39.065.

Razglas.

Začetkom leta 1911. se ima v smislu zakona z dne 29. marca 1869 (drž. zak. št. 67), oziroma vsled odloka c. kr. ministrstva za notranje stvari z dne 20. avgusta 1910 (št. 148 drž. zak.) izvršiti splošno ljudsko popisovanje po stanju z dne 31. decembra 1910.

Za to popisovanje si mora vsakdo svoje listine, kakor rojstni list, poročni list, poselsko knjigo itd. pravočasno poskrbeti in imeti ob popisovanju pri rokah.

Z ozirom na določbo §§ 19. in 23. zgoraj navedenega zakona je dolžan nadalje vsak imetnik stanovanja, oziroma vsak družinski gospodar, imeti pripravljene za moške osebe, katere je v stanovanju popisati in katere so rojene v letih 1891. do vštetega leta 1901. ter imajo domovinsko pravico v kaki v državnem zboru zastopanih kronovin, kolka proste izpiske iz rojstne knjige, katere je izdati brezplačno, ali pa poverjen prepis rojstnega lista.

Dolžni so torej vsi imetniki stanovanj in družinski gospodarji, v kojih stanovanjih so ali bodo dne 31. decembra t. l. take osebe, ako le-te še nimajo poverjenih prepisov dotičnih rojstnih listin, preskrbeti si za vsako tako osebo takšen prepis ali izpisek najpozneje do konca tega leta ter se imajo v ta namen takoj obrniti na dotični župnijski ali matični urad, kjer se ti podatki hranijo ali kjer se je vpisalo rojstvo.

Ta rojstni list, oziroma ta izpisek bode potem prilepiti na naznanil-nico, v kateri se izvrši popis dotične osebe.

To se daje javno na znanje vsled razpisa c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 6. decembra 1910, št. 29.985.

Mestni magistrat ljubljanski
 dne 11. decembra 1910.
 Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
 c. kr. deželne vlade svetnik

Laschan I. r.

3627

Agente

za prodajo **garantovanih srečk in papirja trajne vrednosti** se išče proti visoki proviziji in nagradi. Ponudbe naj se pošiljajo na: Administracijo „Neue Fortuna“ Budapest V, Börse, Postfach 78.

(6)

Župni urad v Vavtvasi razpisuje službo organista in cerkvenika.

Plača letnih 800 K v gotovini, prosto stanovanje in poraba vrta. — Prednost imajo tisti, ki znajo voditi pevski zbor. Nastop ob novem letu. 3565 10

Ne išči v tujini, kar najdeš doma!

Vedno najnovejše damsko volneno blago, tu- in inozemsko sukno za gospode, perilne pariente, kotone, zastore, preproge vse vrste, odeje, moško letno in zimsko perilo, kravate, nogavice, rokavice izvrstne kakovosti po vsaki poljubni ceni. Posebno priporoča svojo veliko zalogo sifona, platna, brisačk, namiznega perila, ter vezenine za nevestine opreme. 3241

Manufakturna trgovina I. KOSTEVC, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Vzorci poštne prosto. Cene strogo solidne.

3591 (3)

Oklic

A I 135/10
26

s katerim se sklicujejo sodišču neznani dediči.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. I. naznanja, da je umrla dne 1. februarja 1910 v Ljubljani gospa Renko Marija, zasebnica iz Poljsnika pri Litiji, ne da bi zapustila kako naredbo poslednje volje.

K zapuščini so se do sedaj prijavili Helena in Polona Renko v Lokah št. 14 in Martin Renko iz Košice št. 25. kot dediči iz naslova zakona.

Ker je temu sodišču neznano, ali in katerim nadaljnim osebam gre do njene zapuščine kaka dedinska pravica, se pozivljajo vse nadaljne osebe, katere nameravajo iz katerega koli pravnega naslova zahtevati zapuščino ali del te zapuščine za se, da naj napovedo svojo dedinsko pravico v enem letu spodaj imenovanega dne pri podpisnem sodišču in se zglase izkazavši svojo dedinsko pravico za dediče, ker bi se sicer zapuščina, kateri se je medtem postavil za skrbnika gospod Karol Franke v Ljubljani, obravnavalo z onimi, ki se zglase za dediče in izkažejo naslov svoje dedinske pravice, ter se jim prisodila, dočim bi bi zasegla nenastopljivi del zapuščine, ali če bi se nikdo ne zglasil za dediča, celo zapuščino država kot brezdedično.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. I.

dne 7. decembra 1910.

St. 10125/10.

Razpis

3617 (3)

Podpisani deželni odbor razpisuje

službe okrožnih zdravnikov

v **Fari** (okraj Kočevski), na **Grosupljem** (okraj Ljubljanski), v **Senožecah** (okraj Postojnski), v **Logatcu** (okraj Logaški s sedežem v Planini), na **Raki** (okraj Krški) in na **Brdu** (okraj Kamniški s sedežem v Lukovici).

S temi službami je združena v prvih treh krajih plača 1600 K, in v zadnjih treh plača 1400 K, z aktivitetno doklado 200 K in z dvema starostnima dokladama (petletnicami) po 100 K v vsakem kraju.

Zdravnik v **Fari** dobiva od zdravstvenega zastopa tudi 1200 K pavšala za pota, zdravnik na **Brdu** 400 K priboljška, 300 K pavšala za vožnje in 50 K pavšala za obiske v Moravčah, zdravniku na **Raki** pa gre po nekem volilu naturalno stanovanje z vrtom in vinogradom za brezplačno zdravljenje ubožcev v občini Raki.

Prosilci za te službe naj pošljejo svoje prošnje podpisnemu deželnemu odboru do

5. januarja 1911.

z dokazili o starosti, upravičenju do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijskem državljanstvu, fizični sposobnosti, npravnosti, dosedanjem službovanju ter o znanju slovenskega in nemškega jezika.

Deželni odbor kranjski

V Ljubljani, dne 11. decembra 1910.

RIBE

Vsak petek se dobe po
čudovito nizkih cenah



iz Severnega morja

pri

ANTONU STACULU

CENE ZA TEKOČI TEDEN:

Vahnja (Schellfisch) velika riba brez glave	1 kg K 1.40
mala riba z glavo	1 " " —80
Trska (kabljó) brez glave	1 " " 1.—
Morski losos (Seelachs)	1 " " 1.—
Morska postrv (Knurrhahn)	1 " " —90
Ostriga (Austernfisch) zelo delikatna, brez glave	1 " " 1.40
Zlati ostriš (Goldbarsch)	1 " " —80
Schollen (Flundern) srednje velika za praženje	1 " " 1.50
Rudeči list (Rotzunge) nadom. za soles	1 " " 1.60
Steinbutt (Turbot)	1 " " 2.40

Na željo p. n. naročnikov so na razpolago zastoj **kuharske knjige**. Obenem priporočam vsak dan sveže polnjeno **Reininghausovo bavarsko in marčno pivo**, ki se naročnikom franko dobavlja na dom.

Kolesarjem v znanje!

Kdor si hoče ohraniti svoje kolo v dobrem stanju, za časa rabe pa se ogniti mnogim stroškom, da naj svoje kolo v zimski seziji skrbno pregledati, očistiti ter shraniti v primerno temperiranem prostoru. 3621

Vse to oskrbi proti mali odškodnini, primeren prostor pa da **brezplačno** na razpolago trdka

K. Čamernik

specijalna trgovina s kolesi in posameznimi deli
Ljubljana, Dunajska c. 9.

Kupujte le vžigalice: „V korist obmejnim Slovincem“.

Vsak vprašuje

kje bi dobro in poceni nakupil 3570

božična in novoletna darila.

Da ustrezem želji cenjenega občinstva, bodem ravno ob tej priliki prodajal vse v zlatarsko stroko spadajoče predmete kakor: **uhane, prstane, verižice, zapestnice, moške in damske ure** itd. po najnižjih cenah ter jamčil za pristno blago.

Staro zlato, srebro in drage kamne kupujem ali jemljem v zameno.

Cenjena naročila kakor izdelovanje novih predmetov ter popravila izvršim kar najhitreje ter po izredno nizki ceni.

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter zaprisoženi sodni cenilec

Ljubljana,

Wolfova ulica šte. 3.

Po lastni ceni zaradi pomanjkanja prostora za Božič in Novo leto

prodajam narejene obleke, zimske sukne, pelerine za gospode in dečke kakor tudi najnovejšo

konfekcijo za dame in deklice

A. Lukič, Ljubljana, Pred škofijo 19.

2482

Svilnato blago

baržuni, pliši, tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezene, jabots, šerpe, damski ovratniki, kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, dišave, mila i. t. d., vedno najnovejše v največji izbiri.

Modna trgovina P. Magdič v Ljubljani,

nasproti glavne pošte.

3012

Poziv župnim uradom ljubljanske in goriške škofije.

Čč. župni uradi imenovanih škofij, zlasti oni, ki so blizu dekanije in župnije Vipava, se naprošajo, da poiščejo v svojih maticah poročne date nastopnih oseb:

1. Stefana Premru (Premerl, Praemrau ali slično) in Katarine (poroka je bila okoli l. 1690.)
 2. Andreja Premru in Katarine (poročena okoli l. 1690.)
 3. Urbana Premru in Neže (poročena okoli l. 1745.)
 4. Janeza Premru in Marijane Fegic (Fagez) poročena okoli l. 1770.
- V ugodnem slučaju naj se izdela za navedene osebe poročni list in pošlje župnemu uradu v Vipavi, ki bo poslal zanj postavno takso in primerno nagrado za raziskavanje.

Zupni urad Vipava, dne 9. decembra 1910.

3620

Zadnjih 14 dni!

pri

3607

J. Grobelniku v Ljubljani.

Do konca tega leta se morajo lokali izprazniti, zaraditega prodajam vse ostalo manufakturno blago odslej

za vsako primerno ceno.

Izkoriščajte to redko priliko!

Gospodje!

Sukna je še lepa izbira; pre-skrbite se torej z oblekami, površniki in zimskimi suk-njami! :-: